

Karpelesz Leopold Káderiskolában

Itt munkásifjak voltunk, akkor még nem tudtuk igazán, mi a kommunizmus. Én a második vagyok balról a negyedik rövid sorban, ahol csak ketten állunk. Három hónapos politikai nevelő iskolába, káderiskolába küldtek, a kommunista párt szervezte ezeket az iskolákat. Mind felnőttek jártak ide, 20 éven fölüliek. Engem az Ifjúmunkás Szövetség javasolt, hogy menjek ebbe az iskolába. Mindenki valahol dolgozott, és úgy ajánlották, hogy menjen és kapjon egy komolyabb kommunista elméleti felkészítést. Lehetséges, hogy aki nem akart menni, azt rábeszélték, kötelezték valamennyire, de engem nem kötelezték. A vallásos zsidók vagy akik nem rokonszenveztek a káderiskolával, azok nem kerültek fel az ajánlottak listájára. A vallásosak nem vettek részt kommunista tevékenységben. Azért a kommunista ellenőrzés minden egyház keretén belül megvolt. Vigyáztak arra, hogy a rabbi vagy a református pap ne hirdessen kommunistaellenes dolgokat. Ha a pártnak volt valami népi akciója, többnyire rábeszélték, hogy a vallásosak is vegyenek részt az ünnepségeken. Azonkívül voltak még besugók is az egyházi vezetők között. Nem bántották a vallásosakat, de ha valakit ki kellett nevezni valamilyen vezető pozícióba, akkor ezeket nem nevezték ki, mellőzték őket. A káderiskola célja az volt, hogy kommunista nevelést kapjunk, kommunista ideológiákat sajátítsunk el. Tanultunk a szovjet kommunista párt vezetéséről, a marxizmusról, leninizmusról, és arról, hogyan van megszervezve a Szovjetunióban a mezőgazdaság. A pártiskolában, azt hiszem, rajtam kívül még három zsidó volt, rajta vannak a fényképen. Az egyik lent a második sorban balról a hetedik férfi, Grün Feri. Ő is szobafestő-mázoló volt, mint én. 1948-ban elvitték Bukarestbe pártiskolába. Átadta nekem az összes szerszámát, és azt mondta: ?Rudi, én most úr leszek, neked adom a szerszámokat!? Vallásos családból származott, baloldali cionista szervezetben is részt vett. Az édesapja is vallásos volt. Az apjának volt egy szobafestő-mázoló műhelye, 8-10 segéddel dolgozott. Úgy látszik, volt egy munkás, aki náluk dolgozott és kommunista volt, azzal sokat dolgozott Feri. A román rendőrség, a Siguranta [A román politikai rendőrség és titkosszolgálat elnevezése 1945 előtt. -- A szerk.] gyakran megverte és letartóztatta azt a munkást. (A két világháború között a román rendőrség összeszedte a kommunistákat például május elsején, mert félték, hogy kommunista agitációt fejtenek ki, és letartóztatták őket. Majd aztán 1940--1942-ben a magyar rendőrség szedte össze a kommunistákat, és kínozták, börtönre ítélték és táborokba vitték őket.) A másik zsidó az első sorban balról a harmadik nő, Schönberger Kati, később újságíró lett a ?Vörös Zászló? című lapnál,

ami akkor az egyetlen megyei lap volt. A férje is zsidó volt, fakitermelő vállalatnál dolgozott. A harmadik zsidó személy a képen a második sorban jobbról a negyedik férfi, Csernovits Samu [A Centropa Csernovits Farkas Sámuellel is készített interjút. -- A szerk.]. Szabó volt az eredeti szakmája, de nekifogott tanulni, elvégzett egy egyetemet és közgazdász lett, később a kereskedelmi iskola igazgatója lett. Ez egy magyar nyelvű káderiskola volt, itt mindenki barát volt mindenkivel. A pártiskolában ismerkedtem meg a feleségemmel. Mind a ketten aktivisták voltunk. Ő Székelyudvarhelyen dolgozott a női szövetségnél, és őt is elküldték ebbe az iskolába. Szervezték egy Ady-estet, és meg kellett tanulnom egy verset. Kultúrfelelős volt akkor a feleségem, ő segített a verstanulásban. Így jöttünk össze. Amikor elmentem, hogy megkérjem a kezét, akkor a szülők előítéléssel fogadtak, azt kérdezték: ?Mi fog történni, ha még egyszer összeszedik a zsidókat és elviszik?? Ilyen kérdéseket tettek fel. Visszajöttem Marosvásárhelyre, de a női egyesület vezetősége részéről közbeléptek az Ifjúságunk Szövetségnél, és engem Székelyudvarhelyre helyeztek, hogy tisztázzam a helyzetemet.